



УДК 336.71

## Страховання інвестиційної діяльності комерційних банків України

Козоріз Григорій Георгійович,  
доцент, кандидат економічних наук,  
доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки  
Львівського інституту  
ДВНЗ «Університет банківської справи»;  
e-mail: straxobuy@mail.ru

**Анотація.** Висвітлено проблеми, які гальмують інвестиційну діяльність комерційних банків. Як саме зазначені проблеми виявляються на макро- і мікрорівні. Проаналізовано інвестиційні ризики банків. Запропоновано їх класифікацію. Розглянуто підходи до управління інвестиційними ризиками банків. Особливу увагу акцентовано на страхуванні інвестиційних ризиків як основного методу управління ними. Систематизовано практику інвестиційного страхування. Запропоновано види страхових послуг у страхуванні інвестиційних ризиків. Окремо приділено увагу страхуванню підприємницьких ризиків. Висвітлено порядок укладення і супроводу страхового договору, чинники, які впливають на розмір страхових тарифів при страхуванні інвестиційних ризиків. Вказано недоліки страхування інвестиційних ризиків банків та обґрунтовано напрями зниження їхнього негативного впливу.

Зроблено висновки щодо вдосконалення системи ризик-менеджменту стосовно фінансово-кредитної та інвестиційної політики.

**Ключові слова:** інвестиційна діяльність, інвестиційні ресурси, інвестиційні ризики, страхування інвестицій, страховий договір, банківська система, ризик-менеджмент.

Формул: 0; рис.: 3; табл.: 1; бібл.: 23.

## Insurance of investment activity of commercial banks of Ukraine

Kozoriz Grigoriy,  
Ph.D. in Economy, Associate Professor,  
Associate Professor of the Department of Finances and Financial-Economic Safety  
Lviv Institute of BU;  
e-mail: straxobuy@mail.ru

**Abstract.** Problems which brake investment activity of commercial banks are reflected in the article. As exactly the noted problems prove on makro- and micro levels. The investment risks of banks are analyzed. Their classification is offered. The considered approaches are in relation to the management of banks investment risks. The special attention is accented on insurance of investment risks as a basic method of management by them. Practice of investment insurance is systematized. The offered types of insurance services are in insurance of investment risks. It is separately spared attention insurance of enterprise risks. Lighted up order of conclusion and accompaniment of insurance contract, factors which influence on the size of insurance tariffs at insurance of investment risks. Indicated lacks of insurance of investment risks of banks and directions of decline of them are grounded negative influence. The done conclusions are in relation to perfection of the system of risk management in relation to a financial, credit and investment policy.

**Keywords:** investment activity, investment resources, investment risks, insurances of investments, insurance contract, banking system, risk-management.

Formulas: 0; fig.: 3; tabl.: 1; bibl.: 23.

## Страхование инвестиционной деятельности коммерческих банков Украины

Козориз Григорий Георгиевич,  
доцент, кандидат экономических наук,  
доцент кафедры финансов и финансово-экономической безопасности  
Львовского института УБД;  
e-mail: straxobuy@mail.ru

**Аннотация.** Отражены проблемы, тормозящие инвестиционную деятельность коммерческих банков. Как именно эти проблемы проявляют себя на макро- и на микроуровне. Проанализированы инвестиционные риски банков. Предложена их классификация. Рассмотрены подходы к управлению инвестиционными рисками.



ми банків. Особое внимание акцентировано на страховании инвестиционных рисков как основного метода управления ими. Систематизирована практика инвестиционного страхования. Предложены виды страховых услуг в страховании инвестиционных рисков. Отдельно уделено внимание страхованию предпринимательских рисков. Освещен порядок заключения и сопровождения договоров страхования; факторы, влияющие на размер страховых тарифов при страховании инвестиционных рисков. Указаны недостатки страхования инвестиционных рисков банков и обоснованы направления снижения их негативного влияния. Сделаны выводы по совершенствованию системы риск-менеджмента в отношении финансово-кредитной и инвестиционной политики.

**Ключевые слова:** инвестиционная деятельность, инвестиционные ресурсы, инвестиционные риски, страхование инвестиций, страховой договор, банковская система, риск-менеджмент.

Формул: 0; рис.: 3; табл.: 1; библи.: 23.

**Вступ.** У сучасних умовах забезпечення стабільного розвитку України висуває питання інвестиційної політики ресурсів держави до категорії найважливіших щодо успішної стратегії суспільних реформ. Особливу роль у забезпеченні інвестиційної діяльності держави мають відігравати банки, які виступають посередниками в акумулюванні та перерозподілі тимчасово вільних коштів, стаючи, тим самим, основою трансмісійного механізму, що опосередковує формування, розподіл і розміщення інвестиційних ресурсів.

Слід зазначити, що за роки незалежності роль вітчизняних банків як інвесторів національної економіки була не виправдано низькою. Комерційні банки надавали кредити переважно в поточну діяльність, частка яких коливалась у межах 80–90%, а частка кредитів в інвестиційну діяльність перебувала відповідно на рівні 5–10% [1, с. 148].

Важливо зазначити, що участь банків в інвестиційному процесі має подвійну природу: самостійні інвестиційні вкладення в економіку – власне «банківські інвестиції» і як надання банками послуг інвестиційного характеру – «інвестиційні послуги» [2, с. 76].

Характерною особливістю української банківської системи є майже повна відсутність спеціалізованих,

інвестиційних банків, у той час як ринок інвестицій контролюють найбільші універсальні комерційні банки, що сприяє формуванню суперечностей між потребами національної економіки в інвестиційних ресурсах і зацікавленістю останніх в їх задоволенні.

**Аналіз досліджень і постановка завдання.** Проблеми інвестиційної діяльності банків знайшли відображення у працях таких вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, як К. Базилевич, І. Бланк, Т. Васильєва, М. Грачева, Н. Дучинська, А. Єпіфанов, С. Лобозинська, Б. Луців, Ф. Мишкін, В. Небрат, Н. Супрун, Р. Пікус, Л. Примостка, С. Реверчук, К. Скіннер, Т. Смовженко, Г. Тлуста, А. Фалюта, Т. Яворська і багатьох інших.

Проте наростання фінансових криз світового масштабу зумовлює необхідність не тільки в їх подальшому і поглибленому дослідженні, а й обслуговуванні нових напрямів їх розв'язання.

**Результати досліджень.** Одним із напрямів підвищення інвестиційної діяльності вітчизняних банків, на наш погляд, є страхування такої діяльності з боку державних і недержавних фінансових інститутів.

Аналітичний огляд публікацій, присвячених дослідженню інвестиційної діяльності банків в Україні, дозволив виокремити низку проблем, які й гальмують можливість згрупувати їх за рівнем впливу (рис. 1).



Рис. 1. Проблеми, які гальмують розвиток інвестиційної діяльності банків

Примітка. Авторська розробка за [3; 4].

Перш за все, це група проблем макроекономічного характеру: інфляція, що призводить до впливу коштів із реального сектору економіки; високі процентні ставки за кредитами, які набагато перевищують рі-

вень рентабельності виробництва в реальному секторі та рівень доходності за інвестиційними проектами; нерозвиненість законодавчого захисту приватної власності; підвищений ризик, у тому числі політичний



для іноземних інвесторів; інвестиційна пасивність населення внаслідок недовіри до державних інститутів влади і до надійності банківської системи; податковий тиск (введено нові податки на депозити, військовий збір); нерозвинутість фондового ринку, недостатній асортимент інвестиційних продуктів; невисока привабливість інвестиційного клімату загалом.

Друга група проблем має внутрішній – галузевий характер.

Передусім – це невідповідність ресурсної бази банків вимогам інвестиційного капіталу. Інвестиційний капітал – це перш за все довгострокові вкладення. У теперішній час банки не можуть залучати значні обсяги довгострокових ресурсів, що, у свою чергу, гальмує їхню інвестиційну активність.

Депозитні вклади як населення, так і юридичних осіб мають короткотерміновий характер, оскільки довіра до надійності банків зараз дуже низька. Та й більшість банків також не мають достатніх фінансових ресурсів для великих і надійних інвестиційних вкладень.

Капітал банків в Україні станом на 01.01.2015 становив 148 млрд грн, або 9,4% ВВП [18].

У США на кінець 2014 року капітал комерційних банків досяг 85,6% ВВП. Це говорить про низький рівень капіталізації вітчизняної банківської системи.

Участь банків в інвестиційних процесах має обмежений і заперечний характер: з одного боку, загальний обсяг активів, кредитних ресурсів, у т. ч. наданих суб'єктам господарювання, зростає. Однак обсяг «проблемних» кредитів зростає більшими темпами. Частка простроченої заборгованості за кредитами станом на 01.01.2015 збільшилась майже удвічі порівняно з попереднім роком.

Рентабельність активів завжди була низькою, а 2015 року має від'ємне значення (табл.).

Отже, наростання негативів у сфері кредитної діяльності знижують можливість банків задовольняти інвестиційні потреби реальної економіки.

Крім перелічених проблем, значно гальмує розвиток інвестиційної діяльності її висока ризикованість.

Таблиця

Динаміка активів комерційних банків України у 2011–2015 рр., млрд грн

| Показники  | Станом на 01.01. |         |         |         |         |
|--|------------------|---------|---------|---------|---------|
|  | 2011             | 2012    | 2013    | 2014    | 2015    |
| Активи   | 942,1            | 1 054,3 | 1 127,2 | 1 278,1 | 1 316,9 |
| Кредити надані   | 755,0            | 825,3   | 815,3   | 911,4   | 1 006,4 |
| Кредити, що надані суб'єктам господарювання                                  | 508,3            | 580,9   | 609,2   | 698,2   | 802,6   |
| Частка простроченої заборгованості за кредитами в загальній сумі кредитів, % | 11,2             | 9,6     | 8,9     | 7,7     | 13,5    |
| Рентабельність активів, %  | -1,45            | -0,76   | 0,45    | 0,12    | -4,07   |

Джерело. [19].

Інвестиції завжди орієнтовані на майбутнє і тому пов'язані зі значною невизначеністю економічної ситуації. Інвестиційний ризик являє собою вірогідність нездійснення запланованих цілей інвестування (такі як прибуток, повернення вкладених коштів, соціальний ефект) і отримання фінансових збитків.

Отже, під інвестиційним ризиком (далі – ІР) будемо розуміти ймовірність неотримання або недоотримання установою банку очікуваного доходу (приросту капіталу) як результату вкладення коштів в інвестиційні проекти.

Сучасна фінансова наука розрізняє дві базові категорії ризиків (рис. 2), що формують загальний ІР: 1) систематичні (недиверсифіковані) і 2) несистематичні (диверсифіковані) ризики. Причому систематичні ризики притаманні будь-яким фінансовим інструментам, оскільки визначаються стадіями економічного циклу, кон'юктурою ринку, тобто залежать від подій, які лежать поза межами впливу банку-інвестора: політичні та економічні кризи, інфляція, зміни в законодавстві, цін на ресурси тощо. Несистематичні ризики притаманні конкретним інвестиційним проектам, підприємствам (установам, організаціям) або інструментам, а отже, можуть бути об'єктом управління з боку банку-інвестора [5, с. 119].

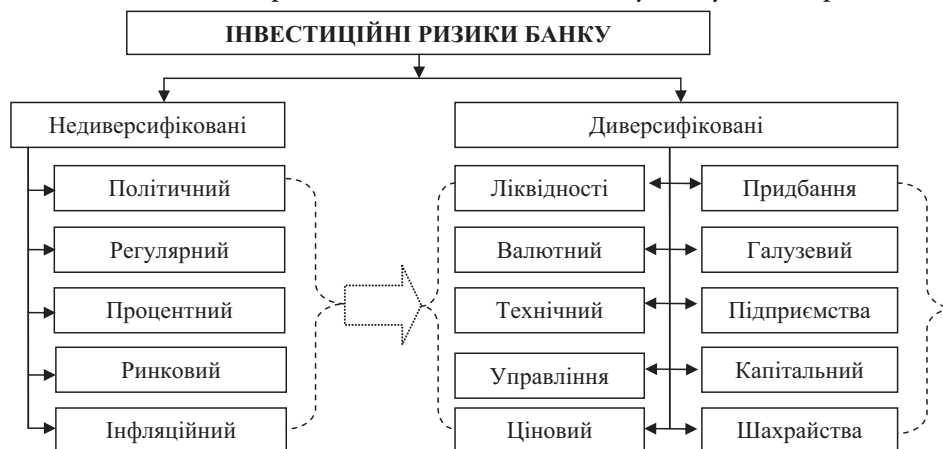


Рис. 2. Класифікація інвестиційних ризиків комерційного банку

Примітка. Складено за [14–22].

У теорії та практиці інвестиційної діяльності комерційних банків сформовані такі стратегії (підходи) до управління ризиками: 1) уникнення ризиків – від-

мова банку від участі в інвестиційному проекті або зміна його параметрів, яка дозволяє уникнути певного типу ризиків; 2) профілактика (упередження) ризи-



ків – реалізація проекту за допомогою методів, коли банк-інвестор має змогу впливати на ризик-фактори, застосовуючи до них комплекс заходів, спрямованих на зниження ймовірності прояву ризиків; 3) поглинання (прийняття) ризиків – перенесення ризиків (і можливих збитків) на банк-інвестор та інших учасників проекту (використовується, коли ймовірність настання несприятливих подій незначна або втрати не є суттєвими порівняно з фінансовими результатами проекту); 4) страхування ризиків – надає можливість банку зменшити можливі втрати шляхом перерозподілу (передання) ризиків третім особам (страховим компаніям) й отримати компенсацію зі страхових фондів у разі настання несприятливих подій.

Статтею 31 Закону України «Про страхування» також передбачено формування страхових резервів страховими компаніями з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування. Кошти страхових резервів має бути розміщено з урахуванням безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікованості та мають бути представлені активами низки категорій, зокрема інвестиціями в економіку України за напрямками, визначеними КМУ [6]. Головний недолік механізмів лімітування полягає в тому, що вони не відвертають й не усувають збитки, але за рахунок «заморожування» активів забезпечують рознесення ризиків у часі, роблять їх більш передбачуваними.

Аналіз практики самострахування великих банків вказує на доцільність використання власних (афілійованих, кептивних) страхових компаній, які створені й діють у межах холдингу для забезпечення власних потреб банку в непрофільних галузях, зокрема у страхуванні. З одного боку, такі компанії забезпечують реалізацію єдиного, уніфікованого підходу до страхового захисту інвестицій, здатні керувати більшістю внутрішніх ризиків банку, забезпечують оперативність виплат за настання страхових подій. Однак можливість установлювати тарифи, обмежувати страхові внески до афілійованої компанії може призводити до накопичення кредиторської заборгованості, зменшення фінансової стійкості страхової компанії, а отже – зростання ризиків банку [7, с. 216–217].

Страхування є методом запобігання ризикам, в основі якого лежить їхній розподіл між усіма учасниками системи страхування. Цей метод, з огляду на особливості розвитку національної економіки та її фінансового сектору, можна вважати одним із найбільш надійних і перспективних. На сьогодні законодавча база страхування інвестицій в Україні є достатньо розвинутою, зокрема, статтями 6–7 Закону «Про страхування» визначено, що одним із видів добровільного страхування може бути страхування інвестицій і фінансових ризиків, а серед видів обов'язкового страхування вказане страхування цивільної відповідальності інвестора [5]. Стаття 19 Закону «Про інвестиційну діяльність» також вказує на можливість, а у випадках, передбачених законодавством, обов'язковість страхування інвестицій.

Систематизація практики інвестиційного страхування залежно від етапів інвестиційного проек-

ту дозволяє виділити такі чотири види страхових ризиків: 1) ризики, що призводять до часткової або повної втрати (неповернення) інвестиції; 2) ризики неодождання (недоодождання) запланованого доходу (прибутку) від інвестицій; 3) ризики банкрутства юридичної особи – отримувача інвестиції; 4) ризики додаткових витрат при реалізації застрахованого інвестиційного проекту [8, с. 107].

Залежно від етапу реалізації інвестиційного проекту можна виокремити такі види інструментів (договорів) страхування ІР: 1) страхування предмета застави; 2) страхування відповідальності отримувача інвестиції перед інвестором; 3) страхування інвестиційних ризиків інвестором (отримувачем інвестиції); 4) страхування відповідальності інвестора перед отримувачем інвестиції; 5) страхування відповідальності розробника, експертів інвестиційного проекту перед інвестором; 6) страхування прав власності (майнових та / або немайнових), які є інвестицією [9, с. 74].

Визначення розміру страхової суми і страхового платежу за договорами страхування ІР ґрунтується на положеннях законодавства, що регулює інвестиційну діяльність, на правилах і тарифах, затверджених Нацкомфінпослуг, тобто страхова сума визначається за згодою страховика і страхувальника в межах обсягу фактичних інвестицій страхувальника. В окремих випадках розмір страхової суми може бути збільшено на величину узгодженого сторонами очікуваного прибутку від реалізації застрахованого проекту.

Зазвичай, страхові компанії відмовляються страхувати ризики, пов'язані з купівлею-продажем цінних паперів із спекулятивною метою.

Підприємницькі (реальні) інвестиції – це вкладення коштів у реальні активи, як матеріальні (будівлі, споруди, обладнання, приріст матеріальних запасів, у здійснення певних інвестиційних проектів), так і в нематеріальні (ліцензії, патенти, права користування природними ресурсами, ноу-хау тощо).

Страхування підприємницьких інвестицій можна розглядати у вузькому і широкому розумінні цього терміна [5, с. 248].

У вузькому розумінні цей вид страхування поширюється тільки на інвестиційний процес, тобто процес інвестування та освоєння засобів, і не охоплює об'єктів, створених у результаті підприємницьких інвестицій.

У широкому розумінні страхування підприємницьких інвестицій включає також страхування новозбудованих будівель, різних систем, незавершеного виробництва (рис. 3).

Перш ніж страхувати певну інвестицію, страхова компанія повинна перевірити бізнес-план відносно інвестицій, вивчити кон'юнктуру ринку потенційного страхувальника, мати можливість впливати на хід справ у разі якихось негараздів.

Особливу увагу можна приділити фінансуванню і проведенню превентивних заходів. Упровадження безпечних методів будівництва і монтажу, протипожежних заходів, заходів на випадок аварій і стихійних явищ.



Рис. 3. Страхування підприємницьких інвестицій

Примітка. Складено за [5, с. 248].

При цьому страховий тариф має враховувати: термін та обсяги інвестицій, характер діяльності і рівень компетенцій страхувальника у сфері інвестування, вид і характер об'єкта інвестування, кількість і репутацію учасників проєкту (кредиторів, партнерів, постачальників, підрядників), а також інші істотні чинники для кожного конкретного проєкту [10, с. 94].

Вартість інвестиційного проєкту при укладенні договору страхування оцінюється та відображається на рахунках бухгалтерського обліку банку за собівартістю, яка, у свою чергу, складається: 1) з ціни придбання; 2) комісійних виплат; 3) податків, зборів, мита й обов'язкових платежів; 4) інших витрат, безпосередньо пов'язаних із придбанням фінансової інвестиції [11]. Отже, сума сплачених страхових платежів зі страхування інвестиційних ризиків проєкту включається до вартості інвестиції.

При укладенні банком договорів страхування інвестиційних ризиків слід також урахувати, що договір має бути укладено не пізніше від дня, що передуює дню початку виконання робіт за проєктом, який інвестує страхувальник), а термін договору повинен відповідати строку завершення інвестиційного проєкту, тобто отримання банком очікуваного доходу (прибутку). При продовженні строку виконання (окупності) проєкту страхування додаткових умов вимагатиме укладення додаткового договору страхування. Страхувальник не зобов'язаний включати до проєкту угоди про страхування ІР умову щодо пролонгації терміну окупності проєкту, зазначеного в договорі страхування. У разі потреби збільшення терміну або внесення суттєвих змін у процесі реалізації проєкту, страхувальник повинен до завершення дії договору, отримавши попередню згоду страховика, продовжити строк дії угоди або змінити її умови. Без подібної згоди дію договору страхування може бути припинено з моменту внесення змін до інвестиційного проєкту або з дня завершення його дії [10, с. 97].

При укладенні страхового договору між інвестором і страховою компанією для оцінювання ступеня ризику рекомендуємо використовувати такі групи критеріїв: 1) припустимий ризик – імовірність втрати обмежується сумою розрахованого прибутку від проєкту; 2) критичний ризик – імовірність втрати перевищує суму прибутку, але не більша від суми розрахованого валового доходу проєкту; 3) неприйнятний

(катастрофічний) ризик – імовірність втрати всіх інвестиційних активів та/або банкрутства інвестора [12, с. 308].

Щодо проєктів, загальний ІР за якими відповідає першій категорії, банк застосовує стратегії поглинання й упередження (з одночасним страхуванням / хеджуванням найбільш вірогідних ризиків). До управління ІР проєктів другої групи активно залучають страхові компанії, інвестиційний портфель диверсифікують, а щодо найменш привабливих для страховика застосовується самострахування (резервування). І нарешті, до проєктів третьої групи обирають повне передання ІР третім особам (страховикам і гарантам), а в разі якщо умови страхування не забезпечують належного захисту (або фінансового результату) – уникнення через відмову або реструктуризацію проєкту на початковому етапі, наприклад, шляхом переходу до венчурного фінансування [13, с. 219–220].

Залежно від етапів інвестиційного проєкту ІР можна поділити на три групи: 1) ризики, які виникають під час підготовки проєкту (планування, організація фінансування, погодження, матеріально-технічне забезпечення проєкту); 2) ризики, які виникають на етапі реалізації проєкту (будівництво, придбання, реконструкція об'єктів у межах проєкту); 3) ризики, які виникають на етапі завершення проєкту [введення в експлуатацію, отримання доходу (прибутку), передавання (продаж) тощо] [14].

Страховий випадок вважається дійсним у разі, якщо в термін, який зазначено в договорі, дохід (прибуток) страхувальника від реалізації проєкту є меншим від суми, зазначеної в договорі внаслідок настання вказаних у договорі страхових випадків. Виплата страхового відшкодування відбувається за умов, що: 1) страхувальник своєчасно повідомляє страховика про настання страхового випадку; 2) страхувальник надає страховикові документи, які підтверджують факт настання страхового випадку і розмір збитків; 3) страховик, керуючись законом «Про страхування», правилами і договором страхування, підтверджує отримання страхувальником збитків унаслідок настання страхового випадку [8, с. 56–57].

Після виплати інвесторові страхового відшкодування до страхової компанії переходять усі права і вимоги інвестора до особи, відповідальної за завдану шкоду (у межах виплаченої за договором суми), а в



разі відшкодування в розмірі повної суми інвестиційних витрат за проектом до страховика переходять усі права інвестора на нього. У разі виплати страхового відшкодування в сумі, меншій від витрат інвестора, страхова компанія має право, за угодою з інвестором, набути права на інвестицію, виплативши різницю між повною сумою інвестиційних витрат і виплаченим за проектом відшкодуванням.

При укладенні договорів страхування щодо IP інвесторам слід передбачити додаткові можливості відстоювання своїх прав, увівши до тексту договору пункти щодо можливості розгляду спірних питань у господарському (третейському) судах, оскільки за відмови страхової компанії в разі страхового відшкодування оскарження дій страховика можливе тільки в судовому порядку (стаття 25) [5].

Аналіз впливу інвестиційних ризиків на розвиток банківської системи України у кризовий і посткризовий періоди дозволяє стверджувати, що ці ризики залишаються істотним чинником, який обмежує інвестиційну діяльність банків. Серед інструментів банківського ризик-менеджменту страхування і самострахування інвестиційних ризиків залишаються найбільш надійними, при цьому договори страхування використовуються банками переважно при фінансуванні проектів у реальному секторі, а резервування – для зниження ризиків інвестиційних операцій у фінансовому секторі економіки.

Водночас страхування інвестиційних ризиків не є універсальним засобом захисту банківських інвестицій, оскільки у сфері його застосування існує низка нерозв'язаних проблем, зокрема: 1) відсутність єдиного підходу до формування страхових тарифів щодо довгострокових інвестиційних проектів; 2) невідповідність обсягів фінансових резервів банківської та страхової галузей фінансового сектору; 3) неможливість застосування методик та інструментів оцінювання ризиків, що використовуються в розвинених країнах через принципові відмінності у структурі економіки України; 4) низька прибутковість підприємств, що обмежує їхні можливості участі у співфінансуванні інвестиційних проектів із залученням банківського капіталу; 5) недосконалість чинної системи гарантування прав кредитора та інвестора щодо страхового захисту банківських інвестицій.

**Висновки.** Таким чином, забезпечення сталого економічного розвитку України в умовах нестабільності глобальної економіки нерозривно пов'язане з реформуванням фінансово-кредитного сектору. Основним завданням реформи має бути забезпечення його стійкості та здатності акумулювати і перерозподіляти фінансові ресурси, необхідною умовою чого є дієвість та ефективність інструментів управління ризиками. Удосконалення системи ризик-менеджменту лежить у площині методологічного оновлення фінансово-кредитної політики в напрямках:

1) розвиток системи моніторингу банківських, у т. ч. інвестиційних, ризиків;

2) удосконалення системи стимулювальних і регулятивних важелів на основі дотримання принципу «дохідність – ризик» для досягнення балансу між інтересами інвесторів і стабільністю фінансового сектору й економіки загалом;

3) посилення захисту прав кредиторів та інвесторів шляхом формування системи обов'язкового і безумовного виконання взятих фінансових зобов'язань;

4) збільшення частки внутрішніх довгострокових ресурсів у портфелі банківських установ з одночасним зростанням обсягів довгострокових інвестиційних кредитів, наданих на розвиток пріоритетних галузей економіки;

5) удосконалення методології оцінювання інвестиційних ризиків (розширення джерел інформації, розроблення і впровадження методик аналізу та оцінювання, кращих практик управління ризиками тощо);

6) розроблення і вдосконалення нормативно-правової бази на основі адаптації рекомендацій «Базеля II» і «Базеля III» у частині запровадження ризик-орієнтованого нагляду за відповідністю систем управління ризиками новим вимогам;

7) наближення умов страхування інвестиційних ризиків до міжнародних стандартів шляхом запровадження рекомендацій для банківського і страхового сегментів фінансового сектору України.

У реалізації вищеперечислених напрямів активну участь повинна взяти держава шляхом надання гарантій та організації державного і напівдержавного страхування інвестиційних вкладень банків, спрямованих у пріоритетні галузі економіки.

#### Список використаної літератури

1. Бабійчук Т. П. Тенденції розвитку банківської інвестиційної діяльності в сучасних умовах / Т. П. Бабійчук // Проблеми забезпечення ефективного функціонування та стабільного розвитку банківської системи України : зб. тез доповідей II науково-практичної конференції, м. Київ, 11 травня 2012 року.
2. Луців Б. Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій : монографія / Б. Л. Луців. – Тернопіль : Карт-бланш, 2001. – 318 с.
3. Пшик Б. І. Актуальні проблеми розвитку банківської інвестиційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Б. І. Пшик, О. О. Печенко. – Режим доступу : [fkd.org.ua/article/download/37325/33535](http://fkd.org.ua/article/download/37325/33535).
4. Майорова Т. Підвищення ролі банківського інвестиційного кредиту в інноваційному розвитку економіки України / Т. Майорова, С. Урванцева // Вісник НЮУ. – 2014. – Березень. – С. 30–35.
5. Вовчак О. Д. Страхова справа [Електронний ресурс] / О. Д. Вовчак. – Режим доступу : [www.pidruhniki](http://www.pidruhniki).
6. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
7. Реверчук С. К. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю : монографія / С. К. Реверчук, Л. Г. Кльоба, М. Б. Паласевич. – Львів : Тріада плюс, 2007. – 352 с.



8. Скиннер К. Будущее банкинга: мировые тенденции и новые технологии в отрасли : пер. с англ. / К. Скиннер. – Мн : «Гревцов Паблишер», 2009. – 400 с.
9. Базилевич К. С. Стратегічне управління страховою компанією : монографія / К. С. Базилевич, В. М. Фурман та ін. – К. : КНЕУ, 2008. – 440 с.
10. Мишкін Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Ф. С. Мишкін. – К. : Основи, 1998. – 963 с.
11. Фінансові інвестиції. Стандарт бухгалтерського обліку 12 : Наказ Міністерства фінансів України від 26.04.2000 № 91 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
12. Бланк И. А. Управление финансовыми рисками / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2005. – 600 с.
13. Пікус Р. В. Страхування ризиків іпотечного кредитування в Україні : монографія / Р. В. Пікус, Г. Ю. Тлуста. – К. : Логос, 2012. – 191 с.
14. Система оцінки ризиків : Методичні вказівки Національного банку України від 15.03.2004 № 104-91 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
15. Грачева М. В. Риск-менеджмент инвестиционного проекта / М. В. Грачева, А. Б. Секерин. – М. : ЮНИТИ, 2009. – 544 с.
16. Дучинська Н. І. Нагромадження капіталу в умовах трансформації економіки України : монографія / Н. І. Дучинська. – К. : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2007. – 400 с.
17. Єпіфанов А. О. Управління ризиками банків : монографія : у 2 т. / А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва та ін. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – Т. 1 : Управління ризиками базових банківських операцій. – 283 с.
18. Небрат В. В. Еволюція ринкових інститутів в Україні : монографія : у 2 ч. / В. В. Небрат, Н. А. Супрун та ін. – К. : НАН України ; Ін-т екон. та прогноз., 2012. – Ч. 1. – 332 с.
19. Аналітичний огляд банківської системи України за 2014 рік [Електронний ресурс] / Національне рейтингове агентство «Рюрік». – Режим доступу : [rurik.com.ua/documents/.../banksystemtendencyIV\\_kv\\_2014\\_rus.pdf](http://rurik.com.ua/documents/.../banksystemtendencyIV_kv_2014_rus.pdf).
20. Монетарний огляд [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : [www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat\\_id=58037](http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58037).
21. Cummins D. Convergence of Insurance and Financial Markets: Hybrid and Securitized Risk-Transfer Solutions [Electronic resources] / D. Cummins, M. Weiss // The Journal of Risk and Insurance. – 2009. – № 3. – P. 493–545. – Available at : [http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=1260399](http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1260399).
22. Gastineau C. Dictionary of Financial Risk Management [Electronic resources] / C. Gastineau, M. Kritzman. – Available at : [www.amex.com/servlet/AmexFnDictionary](http://www.amex.com/servlet/AmexFnDictionary).
23. Doing Business: Measuring Business Regulations [Electronic resources]. – Available at : <http://www.doingbusiness.org/reDorts/global-reports/doing-business-2013>.

## References

1. Babiychuk, T. P. (2012). Tendentsiyi rozvitku bankivskoyi investitsiynoi diyalnosti v suchasnih umovah [Progress of bank investment activity trends are in modern terms]. II Naukovo-praktichna konferentsiya «Problemi zabezpechennya effektivnogo funktsionuvannya ta stabilnogo rozvitku bankivskoyi sistemi Ukrayini» : II of the Research and practice conference of «Problem of providing of the effective functioning and stable development of the banking system of Ukraine. Kyiv.
2. Lutsiv, B. L. (2001). Bankivska diyalnist u sferi investitsiy [Bank activity in the field of investments]. Ternopil : Kart-blansh.
3. Pshik, B. I., Pechenko, O. O. Aktualni problemi rozvitku bankivskoyi investitsiynoi diyalnosti v Ukrayini [Issues of the day of development of bank investment activity are in Ukraine]. Available at : [fkd.org.ua/auticle/download/37325/33535](http://fkd.org.ua/auticle/download/37325/33535).
4. Mayorova, T., Urvantseva, S. (2014). Pidvischennya roli bankivskogo investitsiyного кредиту v innovatsiyному rozvitku ekonomiki Ukrayini [An increase of role of bank investment credit is in innovative development of economy of Ukraine]. Visnik NYuU, March, 30–35.
5. Vovchak, O. D. Strahova sprava [Insurance business]. Available at : [www.pidruhniki](http://www.pidruhniki).
6. Zakon Ukrayini Pro strahuvannya: vid 07.03.1996 № 85/96 [Law of Ukraine is on ensuring activity from March 07 1996, № 85/96]. Available at : [www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
7. Reverchuk, S. K., Kloba, L. G., Palasevich, M. B. (2007). Upravlinnya i reguluvannya bankivskoyu investitsiynoi diyalnistyu [Management and adjusting bank investment activity]. Lviv: Triada plyus.
8. Skinner, K. (2009). Buduschee bankinga: mirovyie tendentsii i novyye tehnologii v otrasli [Future of banking : world tendencies and new technologies in industry]. Minsk: Grevtsov Pablisher.
9. Bazilevich, K. S., Furman, V. M. et al. (2008). Strategichne upravlinnya strahovoyu kompanieyu [Strategic management an insurance company]. Kyiv : KNEU.
10. Mishkin, F. S. (1998). Ekonomika groshey, bankivskoyi справи i finansovih rinkiv [Economy of money, banking and financial markets]. Kyiv : Osnovi.



11. Finansovi Investitsiyi. Standart buhgalterskogo obliku 12: Nakaz Ministerstva finansiv Ukraini vid 26.04.2000 № 91 [Financial investments. Standard of record-keeping 12: Order of Ministry of finance of Ukraine from April 26 2000, № 91]. Available at : [www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
12. Blank, I. A. (2005). Upravlenie finansovymi riskami [Management financial risks]. Kyiv : Nika-Tsentr.
13. Pikus, R. V., Tlusta, G. Yu. (2012). Strahuvannya rizikiv ipotechnogo kredituvannya v Ukraini [Insurance of risks of the mortgage crediting is in Ukraine]. Kyiv : Logos.
14. Sistema otsinki rizikiv: Metodichni vkazivki Natsionalnogo banku vid 15.03.2004 № 104-91 [System of estimation of risks : the Methodical pointing of the National bank from March 15 2004, № 104-91]. Available at : [www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua).
15. Gracheva, M. V., Sekerin, A. B. (2009). Risk-menedzhment investitsionnogo proekta [Risk-management of investment project]. Moscow : YuNITI.
16. Duchinska, N. I. (2007). Nagromadzhennya kapitalu v umovah transformatsiyi ekonomiki Ukraini [Piling up of capital is in the conditions of transformation of economy of Ukraine]. Kyiv : NNTS «Institut agrarnoyi ekonomiki».
17. Epifanov, A. O., Vasileva, T. A. et al. (2012). Upravlinnya rizikami bankiv [Management the risks of banks]. Upravlinnya rizikami bazovih bankivskih operatsiy – Management the risks of base bank transactions (Vols. 1), (p. 168). Sumi : DVNZ «UABS NBU».
18. Nebrat, V. V., Suprun, N. A. et al. (2012). Evolyutsiya rinkovih Institutiv v Ukraini [An evolution of market institutes is in Ukraine]. (Vols. 1–2). Kyiv : NAN Ukraini ; Institut ekonomiki ta prognozuvannya.
19. Analitichniy oglyad bankivskoyi sistemi Ukraini za 2014 rik [State-of-the-art review of the banking system of Ukraine for 2014]. The National rating agency of «Ryurik». Available at : [rurik.com/ua/documents/.../bank system tendency IV\\_kv\\_2014\\_rus.pdf](http://rurik.com/ua/documents/.../bank_system_tendency_IV_kv_2014_rus.pdf).
20. Monetarniy oglyad. Natsionalniy bank Ukraini [Monetary review. National bank of Ukraine]. Available at : [www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat\\_id=58037](http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58037).
21. Cummins, D., Weiss, M. (2009). Convergence of Insurance and Financial Markets: Hybrid and Securitized Risk-Transfer Solutions. The Journal of Risk and Insurance, 3, 493–545. Available at : [http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=1260399](http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1260399).
22. Gastineau C, Kritzman, M. Dictionary of Financial Risk Management. Available at : [www.amex.com/servlet/AmexFnDictionary](http://www.amex.com/servlet/AmexFnDictionary).
23. Doing Business: Measuring Business Regulations. Available at : <http://www.doingbusiness.org/reDorts/global-reports/doing-business-2013>.